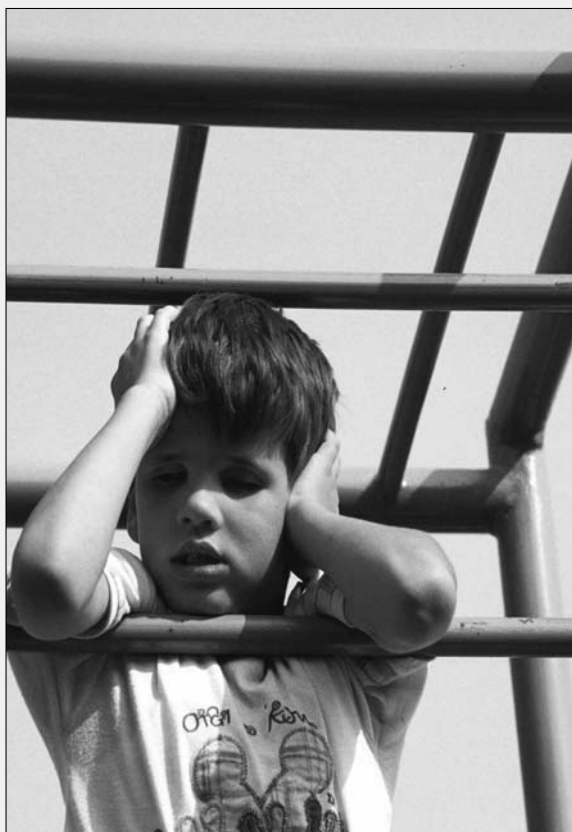

BIBLIÁNK

☞ A MAGYAR BIBLIATÁRSULAT HÍRLEVELE ☞

V. ÉVFOLYAM 1. SZÁM • 2005. MÁJUS

*A Magyarországi Református
Egyház menekültmissziójának
támogatása*

Miért olvasunk
Bibliát?

Az új fordítású
Biblia
évfordulójáról

Két új
kiadványunkról

Bemutatjuk
a Biblia
Múzeumot

Hírek a Magyar
Bibliatársulat
életéből

A 2004. évi téli
adománygyűjtő
akciónkról

Miért olvasunk Bibliát?

D. Szebik Imre evangélikus püspök,
a Magyar Bibliatársulat elnöke

A Szentírás a 21. században is a legolvasottabb könyv. Nemcsak a legtöbb nyelvre fordították le, de a napjainkban olyannyira elterjedt utazási láz, a turizmus résztvevői közül is sokan beteszik úti olvasmányaik mellé. Lehet, hogy némelyek amulettként kezelik, hátha így nem esik bajuk és nem éri őket szerencsétlenség, amely gondolat alapvető félreértése keresztyén hitünk és bibliaolvasásunk végső céljának. De ha elkezdik olvasni, nem csalódnak.

Mire való a Szentírás naponkénti kézbevétele és szorgos olvasása?

Elsőként is hivatkozhatunk arra a könnyen belátható tényre, hogy amiként testünknek szüksége van naponkénti táplálékra, úgy a léleknek is van igénye. Nem közömbös, hogy szervezetünk számára milyen étrendet alakítunk ki, s ugyanígy nem mindegy, hogy lelkünket mivel erősítjük.

Bizonytalán ezért alakult ki szinte mind-egyik protestáns egyházban egyfajta

bibliaolvasó vezérfonal / útmutató, ami segíti a naponkénti elcsendesedésre vágyó keresztyén ember Szentírásban elmélyülni akaró szándékát.

Érdeemes élni ezeknek a „rássegítő” könyvecskéknek a használatával, mert figyelmeztetnek és fegyelmeznek bennünket a feledékenység vagy a restség óráján.

Aki már kipróbálta a rendszeres Szentírás olvasás örömét, az megtapasztalta naponkénti áldását is. Szólhatunk arról is, hogy Krisztus az övét igéjén keresztül vezet, gondolatait irányítja, szavait zabolázza, érzéseit tisztogatja, akaratát acélozza, serkenti a jótettekre. Sokunknak van tapasztalata arról, hogy a napi igeszakasz hogyan igazí-

tott el bennünket egy-egy élethelyzetben, adott útmutatást döntésünkhöz, bátorított szomorúságunkban, késztett megváltoztathatatlan helyzetünk elfogadására, biztatott Urunk iránti bizalomra, felkészített az ellenünk vétővel szemben megbocsátásra.

Érdemes megemléznünk, hogy talentumos művészeket miként ihletett meg a Szentírás egy-egy szakasza értékes festmény alkotására (például Rembrandt: Tékozló fiú), vagy zenedarab komponálására (például Bach: Karácsonyi oratórium), vagy költemény, vers írására (például Ady: Hiszek hitetlenül).

Nem csak letűnt századok kiválóságait lehet persze felsorakoztatni, hanem napjaink keresztyén hitet valló művészeit, íróit is (pl. Szántó Piroska festőművész, Jókai Anna író és költő, Szokolay Sándor zeneszerző).

A Szentírás ismerete és rendszeres olvasása nélkül egyikük sem tudna a keresztyénség hitvilágával harmonizáló, Krisztusra mutató maradandó érték felmutató alkotásokat adni korunk kereső, sokszor csalódott és valós értékeket elfogadni akaró emberének.

Biztatjuk a kedves Olvasót, hogy a korunk művészi értékeinek megértéséhez szükséges, magyar és egyetemes kultúránk elmélyültebb ismeretéhez fontos Szentírás olvasást tegye naponkénti elcsendesedésének programjává.

Sok érdekes és elgondolkoztató történet maradt fenn a Szentírás használatának múltjából. Ízelítőként néhányat idézünk fel:

Nádasdy Ferenc magyar főnemes parancsba adta mintegy 250 éve, hogy a protestáns prédikátorok iratait és bibliájukat el kell égetni. Amikor lobogott a tűz, egy papírfoszlányt kikapott belőle a szél és éppen a gazdag főúr mellé sodorta. Megdöbbenve olvasta a tűzből hozzá szülő üzenetet: Megszárad a fű, elhull a virág, de Istenünk beszéde mindörökké megmarad (Ézsaiás 40,8).

Voltaire, a felvilágosodás ismert alakja egy alkalommal arról beszélt, hogy a Biblia elavult könyv, napjai meg vannak számolva. Abban a házban, ahol „prófetikus jövendölését” elmondta, nem sokkal később a Bibliatársulat székháza működött. Ő maga pedig halálос ágyán így vallott: mégis Te győztél, Galileai (Jézus).

Bethlen Gábor erdélyi fejedelem huszonhatszor olvasta végig a Bibliát. Rákóczi György harminckétszer az Újszövetséget.

Becsüljük meg a ránk maradt, drága örökségként lelki kincseket ajándékozó Szentírást, és lapozzuk fel esténként vagy / és reggelente hitünk erősödésére, lelkünk öröme és szívünk bátorítására. Máshoz nem hasonlítható életmódban lesz részünk.

Az új fordítású Biblia évfordulójáról

Dr. Márkus Mihály református püspök,
a Magyar Bibliatársulat ügyvezető elnöke

Ebben az évben, 2005-ben az 1975-ös protestáns új fordítású Biblia harminc éves, az 1990-ben megjelent revideált új fordítás tizenöt éves évfordulóját ünnepeljük. Ennek jegyében a Bibliatársulat 2005. november 7–8. között kétnapos rendezvénysorozattal, a Ráday utca 28. alatti Biblia Múzeumban megrendezendő bibliakiállításával és tudományos szimpóziummal szándékozik megemlékezni az új fordítású Biblia megjelenéséről, a fordítók munkájáról és a bibliafordítás egyházaink életében azóta is betöltött szerepéről. Természetesen ezzel a rendezvénysorozattal általában a Biblia jelentőségére is szeretnénk majd felhívni a szélesebb nagyközönség, így az egyházakhoz nem kötődő emberek figyelmét is. A kettős évforduló kapcsán érdemes felidézni néhány tény az új fordítású Bibliáról:

1975

A történet 1951-ben kezdődött. Többen úgy gondolták akkor, hogy az egyház napjai meg vannak számlálva. Számos külső jel, és ne restelljük, politikai intézkedés az egyház felszámolását tűzte napirendre, az akkor éltek nemzedéke nem politikai megfontolásból és nem politikai ellenállási szándékkal, hanem az Isten élő üzenete iránti alázatos felelősséggel új bibliafordításba fogott bele. Pontosabban szólva: először az 1905-ös Károlyi Biblia újabb átdolgozását szándékozták elvégezni. Néhány év küzdelem után azonban feladták ezt a harcot. A Vizsolyi Biblia

megjelenése idején a rendelkezésre álló bibliai alapszövegek jóval szegényesebbek voltak. A XX. század második felében, a Biblia héber és görög szövegének tudományos kiadásai számos ponton tértek el a XVI. századi előzményektől. Őrizzük-e a Károlyi szövegeket, és vele a XVI. századi tudományos szövegek állapotát? Vagy Károlyi neve alatt tegyünk olyan javításokat a szövegen, amit nagyon nehéz lenne Károlyi nevéhez kapcsolni?

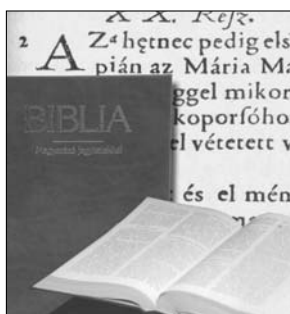
A bő három évszázad elkoptatott a magyar nyelvből számos szép, régies igelakot. Félmult, régmúlt, elbeszélő múlt, a függő beszédnek veretes formái visszaszorultak a nyelvtörténeteszek szűk szakmai területére. Szabad-e még Károlyi nevével ilyen szegényedést fémjelezni? Eltűnt a mindennapokból a szenvedő igealakok használata. Károlyinak tisztességet adva, a XX. század végének Bibliája vállalja fel egy nyelvtörténeti múzeum megtisztelő feladatát? Ezekkel, és sok más kérdéssel birkózva, az 1950-es évek első felének bibliatudósai úgy határoztak, hogy a legjobb nemzetközi források alapul vételével az emelkedett, ünnepélyes magyar nyelv mai állapotának megfelelő új fordítást kell készíteni. Mások fejezték be, mint akik elkezdték, de 1975-ben megjelent az új fordítású magyar Biblia.

Ahogy ez lenni szokott: némelyeknek túlságosan modern volt, másoknak még így is régimódi. Megszokott, sokak által idézett aranymondások meg-

változtak. Nemzedékek által megtanult bibliai részek, történetek, elbeszélések átalakultak. Ugyanakkor miután a Szentírás nem biztos, hogy csak a mindennapok szűk szókincsét használja: a szokatlan szavak, az ismeretlen kifejezések nem tették elég „modernné” némelyek számára a Szentírást. Az első években a példányszámok alacsony fogyása is jelezte a mérsékelt elfogadottságot.

1990

Az új bibliafordítás megjelenését követően azonnal felmerült az igény, hogy a beérkezett észrevételek alapján magyar nyelvi és hittani-teológiai megfontolásokból az új fordítású Biblia szövegén is igazítani kell. Fentebb már említettük, hogy a szenvedő szerkezet az évszázadok során kiveszett a magyar nyelvből. A Biblia eredeti nyelvei (és számos mai európai nyelv) ezt a szerkezetet ismeri és használja. A Szentírás szívesen használja az Isten által kijelentett dolgok jelzésére Isten nevének említése nélkül a szenvedő szerkezetet: „megmondatták a régieknek...” A szöveg összefüggéséből egyértelmű, hogy Isten mondta meg a régieknek. Ha egy fordítás értelem szerűen ezt tartalmazná, az már nem fordítás, hanem értelmező átírás. Ha a magyar nyelvtan szabályai szerint a szenvedő szerkezetet általános alannal fordítjuk, így hangozna a szöveg: „megmondták a régieknek” - de ezzel az eredeti üzenet nemes tartalmát és értékét veszítenénk el. Ezért az 1990-ben megjelent, az 1975. évi új fordítás-

nak átdolgozása, amikor Isten kijelentése áll a háttérben, csendes alázattal visszaállította a szenvedő szerkezet használatát.

Az Ószövetségben másfélezer, az Újszövetségben több mint háromezer változást eszközölt az új fordítás első átdolgozása. A megjelenés időzítésében

volt némi szándékosság: egy méltóképpen elkészített XX. századi fordítás vállalja fel a négyszáz évvel korábban megjelent első teljes magyar Biblia szép örökségét!

A javított új fordítás elfogadottsága ma már sikeresebb, mint harminc évvel ezelőtt volt. Néhány év óta az új fordítású

Bibliából több fogy, mint a revideált Károlyi Bibliából.

Ugyanakkor azzal, hogy két típusú magyar bibliai szöveg áll rendelkezésünkre, az eredeti bibliai nyelvek megtanulása nélkül valamit érzékelhetünk abból a küzdelemből, amelyet minden nemzedék és minden nyelv újra és újra felvállalt, hogyan tudja hitelesen megszólaltatni az élő Isten élő üzenetét a mindenkori kortársaknak.

Biztosak lehetünk abban, hogy az 1990. évi kiadás nem zárja le a bibliafordítások és bibliarevizíók sorát. Az új nemzedékek, a nyelv változásai megérik majd a jelen és következő évszázadok szép magyar változatait. A régebbi és az újabb változatok együtt fogják majd segíteni az élő Isten élő üzenetének meghallását, elfogadását - és a mindennapokban való megvalósítását.

Ingo Baldermann

Ne féljeteek!

A passió és a húsvéti üzenet gyerekeknek

Fordította: Molnárné Csoma Judit

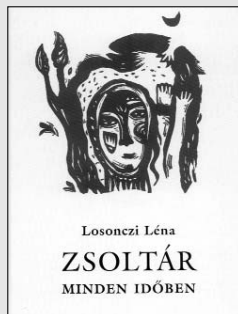
Képzeltbeli utazásra indulnak az ifjú olvasók: sétálnak Jeruzsálem utcáin, találkoznak a Biblia szereplőivel, maga Jézus meséli el nekik az irgalmas samaritánus történetét, így válnak részeseivé az eseményeknek.

A gazdagon illusztrált színes könyv elsősorban közös, családi olvasásra készült, amikor a szülők és gyermekek újra élhetik a Jézussal és tanítványokkal történt eseményeket a keresztfa árnyékában és a feltámadás fényében...

Az évtizedekig Berlinben katechetikát tanító német szerző nem ismeretlen az olvasók előtt, hiszen néhány esztendeje már megjelent egy, Jézus életét hasonlóképpen, elbeszélő stílusban végigkövető könyve felnőttek számára, *Megnyílt az ég – A názáreti Jézus, napjaink reménysége* címmel. Egy másik, szintén korábban a Kálvin Kiadó gondozásában megjelent könyve a *Biblia a tanulás könyve* címet viseli.

Hamarosan megjelenik a szerző hasonló felfogásban megírt, a karácsonyi történetet elbeszélő műve.

1400 Ft

Losonczy Léna

Zsoltár minden időben

Zsoltár parafrázisok

Keresztes Dóra illusztrációival

A kötet szerzője, ha nem verset ír éppen, magyar nyelvet és irodalmat, valamint etikát tanít. Az Utószóban Petróczi Éva így méltatja Losonczy Léna zsoltárait: „A mai versírók zöme mindössze néhány zsoltár újrafogalmazására vállalkozik, többnyire azoké, amelyekkel kapcsolatban leginkább érzi a személyes megszólítottaságot. Így, néhány kiválasztott psalmus esetében, könnyebben tere nyílik a poétai egység megmutatásának, az egyéni bravúrnak, az egyszeri (olykori) remeklésnek, mint a teljes dávidi kompozíció újrafogalmazása esetében. Ehhez ugyanis önfegyelem és önfeláldozás is szükségeltetik...”

1800 Ft

Bemutatjuk a Biblia Múzeumot

A Biblia Múzeumot a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Gyűjteménye alapította és hozta létre abból az alkalomból, hogy a Bibliatársulatok Világszövetsége Budapesten tartotta 1988. évi nagygyűlését. A Múzeum létrejötte széles körű összefogás eredménye. A támogatók között nemcsak állami szerveket, jelentős hazai és külföldi múzeumokat és egyházi gyűjteményeket, hanem áldozatkész magánszemélyeket is találunk.

Az állandó kiállítás elsősorban régészeti emlékek bemutatásával hozza közel a Múzeum látogatójához a Bibliában leírt ősi események színhelyeit, és mutatja be azokat a külső körülményeket, amelyek között Isten népének története lejátszódott.

A Múzeum időszakos kiállításokat is rendez a Bibliához tartalmilag kapcsolódó művészeti és történeti anyagból. Ebben

az évben kettőt tervezünk: Az egyik a 30 éve elkészült új ökumenikus protestáns bibliafordításnak, illetve a 15 éve befejezett revízióknak állít emléket, a másik pedig a Budapesti Teológiai Akadémia alapításának 150 éves évfordulójához kapcsolódik.

A Múzeum látogatása ingyenes. Csoportok vezetése előzetes egyeztetés után. *Telefon:* 2176-321 *Cím:* Budapest, 1092 Ráday utca 28. *Nyitva:* hétfő kivételével naponta 10-17 óráig.

Hírek a Magyar Bibliatársulat életéből

A Japán Bibliatársulat és a World Mission Project Japan keresztyén segélyszervezet támogatását kiegészítve a MBTA 3000 példány *Biblia magyarázó jegyzetekkel* – *Válogatást* juttat el tag-egyházain keresztül a protestáns középiskolás diákokhoz. A mintegy 7 millió forint értékű könyvadomány döntő részével a református (1320 példány) és evangélikus (840 példány) gimnáziumokban találkozhatnak a diákok.

A szomorú emlékü decemberi népszavazás indította arra a MBTA munkatársait, hogy igyekezzenek segíteni a

határon túli testvéreket, mégpedig éppen azon a területen, ahol a MBTA-nak felelőssége van: a Bibliához, bibliatársulati kiadványokhoz, keresztyén irodalomhoz jutásban. Az e célból 2005 elején – szűkebb támogatói körben – meghirdetett adománygyűjtő akció bevételét (755 ezer Ft) a HEKS svájci segélyszervezet 2 millió forintra egészítette ki. Az összegből a kárpátaljai reformátusok egy általuk fenntartott könyvesbolt-könyvlerakat, s ezáltal reményeink szerint a jövőben egy gördülékenyebb könyvterjesztés alapjait teremthetik meg.

A 2004. évi téli adománygyűjtő akciónkról

Gyermekotthonok támogatása

Isten iránti hálával tudatjuk, hogy a MBTA 2004 őszén meghirdetett adománygyűjtő akcióját – amelynek célja a tageszázak fenntartásában lévő és állami gyermekotthonok, gyermekszociális intézmények bibliákkal való ellátása volt – a Bibliatársulat támogatói március 31-ig 928 080 Ft-tal segítettek. Ezt az összeget a Finn Bibliatársulat félmillió forinttal kiegészítette, így közel 1,5 millió forintnyi gyermekbibliával és más gyermekek számára készült bibliatársulati kiadvánnyal támogathattuk tag-egyházaink gyermekotthonait, valamint

két „világi” intézményt, a miskolci Gyermekotthont és a budapesti Kornis Klára Gyermekotthont és Szakiskolát.

Ha az előző adománygyűjtő akciókkal vetjük egybe ezt az eredményt, megállapíthatjuk, hogy mind támogatóink száma, mind a támogatásban kifejezésre jutó együttes erő egyre számottevőbb. Örömmel kell felismernünk, hogy az evangéliumi kenyérszaporítás Ura szemmel láthatóan és hálára indítóan folyamatosan megáldja munkánkat. Köszönet érte mindazoknak, akik ebben a munkában résztvettek.

A Magyarországi Református Egyház menekültmissziójának támogatása

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásával egyben az EU keleti határává is vált. Ezzel egyszerre sokszorosára nőtt a hazánkon keresztül az EU nyugati országai felé tartó, de sokszor hosszú ideig a magyarországi menekülttáborokban tartózkodó menekültek száma. A Határőrpáncsnokság, majd az egyes menekülttáborok vezetői is igen hamar megkeresték a magyarországi egyházakat, hogy vegyenek részt a sajátos emberi problémákkal szembesülő menekültek gondozásában. A Református Egyház menekültmisszióval megbízott felelősei ezt követően már több alkalommal arra kérték a Magyar Bibliatársulatot, hogy bibliákat adjon a legkülönbözőbb anyanyelvű menekültek számára. A kérést lehetőségeinkhez mérten eddig is igyekeztünk teljesíteni, de eljött annak az ideje, hogy a kérdést egy adománygyűjtő akció témájává tegyük.

Ha szándékunkat és célunkat támogatni kívánja, egyetlen teendője van: A hírlevélünkhez mellékelt postai átutalási csekkben fizesse be adományát a Magyar Bibliatársulat Alapítvány számlájára. Ha adóalapjából le kívánja vonni a közhasznú MBTA számára befizetett összeget, kérjük, a csekken tüntesse fel adóazonosító számát is, hogy időben elküldhessük a szükséges igazolást.

Kérdéseit, észrevételeit, kritikáját eljuttathatja hozzánk az MBTA honlapján (www.datanet.hu/biblitarsulat/), és E-mail formájában is (biblia.tarsulat@mail.datanet.hu) vagy telefonon a (06-1) 386 82 67-es és (06-1) 209 30 33 számokon, illetve faxon: (06-1) 466 93 92.

Hordozzuk együtt a magyar nyelvű Biblia ügyét Magyarországon!

Kiadja a Magyar Bibliatársulat Alapítvány • 1113 Budapest, Bocskai út 35.
Felelős kiadó: Pecsuk Ottó, a Magyar Bibliatársulat Alapítvány főtítkára